

Menyasszony-szakadék

2. rész

A faluban nem volt iskola. A legközelebbi csaknem öt kilométerre volt. A városig pedig húsz kilométert gyalogoltunk. Bár volt egy fele olyan hosszú és könnyebb út is, de arra szinte senki sem ment. Valahol ennek az útnak a felénél volt a Menyasszony-szakadék. Azt beszélték, hogy azok közül, akik erre indultak el, kevesen tértek vissza. A legenda szerint, az erre haladó nászmenetből a fiatal menyasszony, akit erőszakkal adtak férjhez, a lóról a mélységbe vetette magát. Azt is mondták, hogy éjjelente a szakadékból halk zokogás hallatszik.

Amikor hét éves voltam, egy pár gyerekkel a faluból elmentünk megnézni a szakadékot. Abban az időben vidám, gondtalan kislány voltam. Nem ismertem a félelmet és a szorongást. Talán húsz méterre a szakadéktól, egy hatalmas, magas sziklát láttunk erkélyként függni a mélység fölött, melyet azonban nem mertünk megközelíteni. Igen, létezik, állapítottuk meg, hallgatva, hogy a kövek, melyeket biztos távolságból dobtunk bele, milyen hosszasan gurulnak lefelé, mielőtt újból csend nem lett. S mialatt potyogtak lefelé a kövek, úgy tűnt, hogy tényleg hallom a fojtott zokogást.

Elkalandoztam. Azt akartam mondani, hogy az én anyámban volt valami veleszületett méltóság, előkelőség. Ha máshol, más környezetben született volna, biztosan nem maradt volna el attól a személytől, akinek őt lefestettem Önnek.

Nem járt házról házra kávézgatni, mint a többi asszony a faluban. A pletykák, mások kibeszélése nem érdekelték, ezért egyre ritkábban jöttek hozzánk a szomszédok. Voltak, akik irigykedtek rá, és a háta mögött úgy beszéltek róla, mint egy beképzelt nőszemélyről, mások meg azt mondták, hogy valami nincs rendben vele, bár volt, aki tisztelte. Abban azonban biztos vagyok, hogy mindenki úgy tekintett rá, mint aki mindenben különbözik tőlük.

Őn, bár azt mondta, hogy az édesanyja mosogatónő egy olcsó étteremben, mégis úgy írta őt le, ahogy valóban ki kell néznie egy kétszáz éves múltra visszatekintő nemesi családból származó asszonynak.

Még csak nem is sejti, hogy már itt-tartózkodása alatt megtudtam, hogy Ön sem nem Aljoša, sem nem Sergejevič. Emlékszik, amikor a Times szerkesztője meglátogatta városunkat? Gondolja, hogy nem tudtam az ő látogatásáról? Miután elmondtam neki, hogy a városban tartózkodik egy haditudósító az ő országából, felkereste Önt. Megmutattam neki azt a fényképet, amit visszaadtam, mikor elutazott. Felismerte Önt. Megtudtam tőle, hogy tulajdonképpen James Scott a neve, és nem egy alig ismert angol folyóirat haditudósítója, hanem egy kalandor lelkű herceg, akinek kihívást jelentett, hogy eljőjön egy ismeretlen, háború sújtotta országba. Nem lepődtem meg. Csupán csak azon csodálkoztam, miért nem volt számomra azonnal világos, hogy egy ilyen kifinomult ember, mint Ön, nem lehet mosogatónő és vasúti munkás fia.

Folytatta meséjét, egészen beleélve magát a kitalált alakba. Én pedig továbbra is, s még figyelmesebben hallgattam Önt.

Nevethetnékem támad. Szinte a kezdetektől fogva tudtam, mégis majdnem hittem Önnek. Miért hívom most is a vodkát népe italának? Miért nevezem továbbra is Aljošának? Mindazok után, miért magázódunk még mindig? Ezt az egyet viszont tudom. Kölcsönösen tiszteltük egymást. Ön az egyetlen személy a világon, aki ilyen érzést táplált irántam. És ez, teljes szívemből érzem, igaz volt, mint amilyen igaz ez az éjszaka s ez a szorongás is bennem.

A legtöbb ember, mikor testük először összefonódik, automatikusan tegezésre vált, tekintet nélkül arra, hogy lelkükben is közel kerültek volna egymáshoz. Velünk ez nem így történt, s ennek én örülök.

Első találkozásunk. Meleg májusi nap volt. A szüntelen lövetések miatt, elnéptelenedett a város, de én nem féltem. A festőállvánnyal meg a festékekkel elindultam a hegy felé. A régi kőfal maradványai éles sarkot képeztek. A fal mellett, a hűvösben hagytam a festőkészletemet és lefeküdtem. A hosszú, hideg és nedves hónapok után a meleg megváltóan hatott rám. Felültem, és teljesen levetkőztem. Enyhe szellő fújdogált, és meztelen testemre virágok szirmait hozta. Vajon teljesen beborítanak, ha sokáig maradnék így? Mint szemfedél a ravatalon. A mozdulatlanságról mindig a halálra asszociáltam. A fény és a meleg hatására mindent el tudtam

felejtani, még azt is, hogy mikor és hol tartózkodom. Elnyújtózva feküdtem a napon, néztem a felhők alakzatait, lelkemben béke volt. A szorongást és a lázas sietséget mintha elhagytam volna valahol. Még a haláltól való félelmemet is. Emlékszem, milyen boldognak éreztem magam, hogy a gondolataim nem kavarnak, hanem a nyugalom és feledés pillanatával ajándékoznak meg. Éppen abban a pillanatban azonban énekszót hallottam. Nem hasonlított az utóbbi időben hallott dalokhoz. Önbizalommal telt hanggal, mintha valaki az élet himnuszát énekelte volna: „Yesterday all my troubles seemed so far away...”

Sem a hely, sem a szél, s a távoli robbanások sem tudták csökkenteni ennek a hangnak a szépségét. Ahogy közeledett felém, a melódia, mint valami záporpatak szétterjedt és elárasztotta a tájat.

A hegy alatt kanyargó ösvény felé néztem és láttam, hogy szinte a semmiből megjelenik valaki, mintha csak a dalból bukkant volna elő. A test összhangban volt a hanggal. Varázslatos volt. Láttam, hallottam Önt, míg Önnek fogalma sem volt az én jelenlétemről. Hirtelen a varázslat elillant. Észrevettem és habozva megállt.

Az én hallgatásom és mozdulatlanságom, egyesülve az Ön hangjával s erőteljes mozdulataival tökéletes összhangot teremtett. Később elmondta, ha ezt a harmóniát valamivel, akár csak egy szóval vagy mozdulattal megbontottam volna, valószínű, hogy tovább megy, s hogy a hallgatás néha többet mond minden szónál.

Félig lehunyva szemhéjamat alól figyeltem, hogyan kapaszkodik fel a hegyre. Szemei lassan megteltek az éggel. Abban a pillanatban, először az életemben éreztem, hogy nem kínoznak, nem nehezednek rám súlyos teherként a múlt emlékei, hanem csak a jelen pillanatban létezem.

Fel sem emelkedve, meztelen testemre dobtam fehér ingemet. Udvarlásra számítottam vagy valamilyen hirtelen mozdulatra, mely megfelelt volna az Ön izmos alkatának, erős kezének. De csak nézett rám, mintha egyszerre látta volna bennem a világ összes asszonyát, s ugyanakkor mintha minden nő bennem egyesült volna. Szemében nem volt tűz, hanem csak a derült délidő szelídsége. Mégis úgy nézett rám, mint egy tökéletes nőre, s nem olyanra, mint amilyen valójában voltam, hanem, mint akiben egyesülnek az Ön s az én vágyaim. Csak az ujjaim hegyét érintette meg és egyszerűen megállapította, hogy hideg a kezem.

Eddig nem beszéltem apám identitásáról. Nemesi származású, magas zenei képzettségű, tisztességes embernek és gyengéd apának festettem le őt Önnek. Valójában egy nagydarab, erős, egészséges, hegyvidéki ember volt, állandóan mogorva és hallgató. Gyerekkoromban kicsit mindig félttem tőle. Szerencsére ritkán volt otthon. Asztalosként dolgozott egy építőipari vállalatnál. A munkahelye egy órányi járásra volt tőlünk. Azok, akikkel együtt dolgozott, négy körül már hazaértek a munkából. Mivel kisigényűek voltak – tej, tejtermékek, gyümölcs- és zöldségfélék –, fizetésükből családjukkal együtt szerényen, de meg tudtak élni.

Apám szerette az italt és a hozzá hasonló kötekedő emberek társaságát, akiktől nem volt idegen a szitkozódás, veszekedés, sőt néha a verekedés sem. Amikor megkapta a fizetését, elment a kocsmába, és pénzének csaknem a felét otthagya. Hajnal felé jött haza hullarészegen, jókedvűen danolászva. Az anyám, aki addig virrasztott, azonnal lefeküdt, és úgy tett mintha aludna. Majdnem mindig veszekedés hallatszott ki a szobából. Anyám hangja eleinte egészen halk volt, szinte alig hallatszott, az övé viszont támadóan hangos. Aztán az anyám kissé megemelte a hangját, hallottam, hogy védekezik, kéri, ne közeledjen hozzá. Hirtelen berontottam a szobába. Anyám az ágyon feküdt, és kinyújtott kezekkel próbálta őt elhárítani, miközben ő az ingét tépte le róla. Felkiáltottam, mire apám megfordult és alaposan elvert.

A megmaradt pénzt odaadta az anyámnak. Máig sem értem, hogyan sikerült előteremnie a legszükségesebbeket, hogyan tudta ugyanúgy, vagy talán még jobban vezetni a háztartást, mint azok az asszonyok, akik megkapták az egész fizetést, s a férjük segített a kertben, a mezőn és a gyümölcsösben is. Neki senki sem segített, el sem várta.

Ön az apját, a markáns arcú, őszülő hajú nemes embert, a tekintélyes bankárt, aki méretre szabott öltönyökben járt, akinek még a harisnyáin is ott díszlegettek a monogramjai, s akit még a gyerekek is félve tiszteltek – „Yes sir!” –, szépen kitalált történetében dolgozó, jóra való vasúti munkásként mutatta be. Olyan emberként, akit az ismerősök és barátok tiszteltek, a családtagok pedig szerettek. Ön nincs is tudatában, Aljoša, hogy mennyi szeretet volt a szemében, míg a szüleiéről és a nővéréről beszélt. Ezek már nem is szemek voltak, hanem két, szeretetet lövellő gejzír. A legnagyobb szerűbb színész sem tudná eljátszani azt a tökéletes együvé tartozást. Tudtam és nagyon fájt nekem, hogy azok az érzések, melyeket szavakkal és a szeméből áradó tüsszel kifejezésre juttattam, nem voltak hamisak. A körük kitalált történet egyáltalán nem volt fontos, és egy árnyalatnyit sem tudott levonni a látvány szépségéből, nem tudta beárnyékolni annak ragyogását. Istenem, hogy irigyeltem Önt!

Egy régi emlékkép, melyet hiába próbáltam elnyomni magamban, ma éjjel is fájdalmasan bukkan fel az emlékezetemből. De már nem azzal a hasogató gyötrellemmel, mint amikor átéltem, vagy amikor később eszembe jutott. Ez az érzés most fájdalmasan szép.

Az anyám a kertet kapálta. Kora tavasz volt, napfényes, derűs nap. Az öcsémet a hátára kötözte. Tudtam már korábban is, hogy sohasem érezte őt tehernek, sőt, élete legdrágább kincsének. Egyszer csak elengedte a kapát, kiegyenesedett, jobb kezével az izzadságot törölgette az arcáról, bal kezével pedig megsimogatta alvó öcsém, vállára hanyatló kis fejét.

Sajnos ezek az évek élénkebben élnek az emlékezetemben, mint a mostani életem. Nem halványulnak, ellenkezőleg: a színek élénkebbek, a kontúrok határozottabbak. Látom az arcokat, hallok a hangokat. Minden pillanatban itt vannak, egészen mellettem, üldöznek, pedig azok a napok és évek már régen elmúltak.

De az éjjeli tehetetlenség érzése nem múlik el. Az állandó, szinte fájó feszültség nem szűnik, csak egyre nő. Valami ismeretlen szorítja össze erősen a szívemet. Az igazság, mely ma éjjel ki akar szabadulni, éget belülről, mint a láz. Mindig uralkodtam magamon, megakadályoztam, hogy bárhol vagy bármikor kitörjön. Most is visszatartom a lélegzetemet, hogy magamba fojtssam a fájó és borzalmas igazságot, hogy valójában gyűlöltem az öcsémet. És nemcsak őt.

Mindenkiben csodálatot keltett, hogy mennyi figyelmet szentelt az anyám az öcsémnek. Nekem szenvedést okozott. Minden, ami eddig az életet jelentette számára, köztük én is, másod-, sőt századrangú lett. Elsősorban ő létezett, apró, törekeny testével, minden más a háttérbe szorult.

Az anyám szép volt, ő pedig tökéletes. Amikor néhány évvel öcsém halála után elolvastam A kis herceget, megborzongtam. Meg voltam róla győződve, hogy az a kisfiú, akire a pilóta rátalált a sivatagban, tulajdonképpen az én öcsém volt, aki a csillagáról leereszkedett, hogy még egyszer lássa az anyját. De nem tudta, hogy milyen nagy a Föld, és ő, amilyen törekeny és gyenge volt, hiába is kereste volna. Amikor ezt megértette, visszatért a rózsájához, mely biztos, hogy fehér volt.

A mi lelkünk, Aljoša, klaviatúra, a kombinációk végtelen lehetőségével, bár az életben csak két-három egyszerű dallamot játszunk. A gyerekkorom már olyan távol van tőlem. Ki vagyok én? – olyan régóta szeretném megtudni. Életem során sok elválásban volt részem. Elhagytam őket, vagy ők hagytak el engem, elmentem búcsúval vagy a nélkül. Nem sokuk után maradt bennem úr, vagy valami, ami a fájdalomra hasonlítana. Csak egyszerű emlékek, melyek ma egyre gyakrabban és hosszabban jelentkeznek.

Ma éjjel mintha elbúcsúznék magamtól. De nem tudom, hogy merre induljak. Nem tudom, hogy mit akarok kezdeni magammal s a további életemmel, mely úgy érzem, hogy fenyegetően vár rám.

Egyszer csak veszélyt érzek. Hirtelen felállok, védekezésre készen. Tudatában vagyok félelmem alaptalanságának, hogy ezt az érzést az egymás után felbukkanó emlékképek okozzák. Az emlékezés kegyetlen alkímiája bánatba csap át, amiatt hogy annyira más vagyok. Bolond lennék, gonosz, vagy csak boldogtalan, Aljoša?

Anyám öt éves korom óta minden figyelmét és idejét az öcsémnek szentelte. Még a halaszthatatlan munkáira szánt időből is lecsípett, hogy azt az öcsémre fordíthassa. Amikor már kezdett tudatosulni benne a környezete, anyám úgy játszott vele, mint velem sohasem. Az asztal alá bújt és halkán hívogatta, fejét letakarta az imaszőnyeggel, és csúszva-mászva közeledett felé, miközben a macska, a kutya és a madarak hangját utánozta. Emlékszem öcsém örömtől kipirult arcára, kacagására. Aztán anyám eldobta az imaszőnyeget, felállt, felkapta az öcsémet, keblére szorította és körbe-körbe pörgött-forgott vele. Egész idő alatt csak őt nézte. A szeméből egy vulkán erejével sugárzott a szeretet.

Többé már nem reménykedhettem, sem a sötétség beálltakor, sem a petróleumlámpa meggyújtásakor, hogy majd ölébe vesz és ringatni fog, mint régen. Mindenhol és mindenkor ő vele volt. Néztem boldog, sápadt arcát, kalászsárga fényes haját, mindig tiszta, szépen felöltöztetett sovány testét. Kis vászon ingeket, nadrágokat varrt neki, melyeket különböző színű nadrágtartókkal erősített rá, mert egyébként lecsúsztak volna sodrófához hasonló vékony testéről, bármilyen szűkre is varrta őket. A kemencesutból figyeltem őket boldogtalanul és féltékenyen, s még magam előtt is titkolt gyűlölettel. Isten bocsássa meg nekem, de hányszor kívántam, hogy bár csak ne lenne!

Betegségének első tüneteivel, melyek elég korán, a harmadik születésnapja körül jelentkeztek, kapcsolatuk megváltozott. Szereteten kívül, azontúl állandóan jelen volt mérhetetlen aggodása is. Először az orra kezdett el vérezni, mely meglehetősen sokáig tartott. A kanapéra helyezte őt, egyik kezével erősen összeszorította kis orrcimpáit, a másikkal pedig a hideg borogatást váltogatta a nyaka körül. Amíg a borogatás rajta volt, simogatta az arcát, haját, kezét... Ezek az érintések nekem elviselhetetlenül fájnak.

Ha játék közben véletlenül megkarcolta magát, a kis, szemre jelentéktelen karcolásból sokáig folyt a vér. Egyik reggel az anyám a hátára vette az öcsémet, mint egy hátizsákot, amelyben minden kincse benne van, és egy szót sem szólva senkinek, elvitte őt a városba az orvoshoz. Este, amikor apám hazajött, s az öcsém elaludt, bement hozzá a szobába. Az ajtóhoz settenkedtem, és belestem a kulcslyukon. Hallottam, hogy elmondja neki, a kisfiúk gyógyíthatatlan betegségben szenved, s a betegség öröklődik, ezért nem szülhet több gyereket. Kérte apámat, könyörgött neki, hogy többé ne közeledjen hozzá. Ha akarja, kereshet magának más nőt, ez a városban nem lehet probléma. Apám feldühödve kiabálta, hogy „az asszonynak az evilági és az isteni törvények szerint is teljesítenie kell házastársi kötelességét”. Elcsodálkoztam. Mit nem teljesített ő valaha is? Adott neki ebédet, vacsorát, mindig tiszta és vasalt ruhát, harisnyát s tiszta cipőt. Kapott néhány dinárt is, ha éppen azt kért, bár szinte már az egész pénzt magára költötte.

Anyám folytatta a könyörgést, érezni lehetett a hangján, hogy mindjárt elsírja magát, még soha senki előtt sem alázta meg magát ennyire, de az apám megfordult és erősen arcon csapta. Ő nem szólt egy szót sem, nem ejtett egy könnyet sem, csak kihúzta magát és némán kiment a szobából. Úgy ment el mellettem is ki az udvarra, mint ha a világon sem lennék. Apám viselkedése bennem szomorúságot és dühöt, de valamilyen megmagyarázhatatlan örömet is keltett. Még kellett anyámat büntetni. Nem az apám miatt, hanem miattam.

Úgy éreztem, hogy nekem is meg kell őt büntetnem.

Nem tudom említettem-e már, hogy volt egy kutyánk. Nagydarab, bernáthegyi, erős állkapocscsal és nagy fogakkal. Félelmetes volt még csak rá nézni is. Mindig veszélyt szimatolva, folyton ugrásra kész állapotban volt. Ennél megbízhatóbb házőrzőnk nem is lehetett volna. Anyám nagyon szerette őt. Rendszeresen adott neki enni, inni, megporozta, időnként megengedte, hogy a tenyeréről nyalja le a cukrot, játszott is vele. Amikor felé ugrott, mindig azt gondoltam, hogy feldönti, de csak a mancsaival érintette meg a testét, hízelegve és a farkát csóválva egyenesen a szemébe nézett. Sosem ment el úgy a kutyaól mellett, hogy ne hívta volna ki, ne simogatta volna meg. Engem nem szeretett a kutya. Alattomosan és rosszindulatúan vicsorgott rám, ha közelítettem hozzá. Sohasem érintettem meg, s ezen anyám sem tudott változtatni. Kézen fogott, de ahogy közeledtünk a házához, kinyújtotta mellső lábait, rám vicsorította a fogait és a szemembe nézve elkezdett borzalmasan morogni, úgyhogy az anyám jobbnak látta elengedni a kezemet és visszaküldeni.

Egyszer, amikor kiment a szántóföldre krumplit kapálni, elővettem a már korábban elrejtett csontokat, jól megdörzsöltem egérméreggel és odadobtam neki. Hamarosan elkezdett vonyítani és nyüszíteni, először hangosan, majd egyre halkabban. Lábai elkezdtek remegni. Aztán összecsuklott és a földre zuhant. Néztam, hogyan vonaglik, miközben a száját kiverte a hab. Hirtelen erősen megrázkódott, mintha áram ment volna keresztül a testén, majd ottmaradt görcsbe rándulva, mozdulatlanul a földön.

Úgy kell neked, te undorító, átkozott dög! – morogtam magamban. És úgy kell neked is – mondtam magamban anyámnak is – eggyel kevesebben vannak, akik szeretnek téged, és akiket te is szerettél.

Amikor meghallottam a talicska nyikorgását, a függöny mögé bújva figyeltem anyám reakcióját. Már a kapunál észrevette a halott kutyát. Kiejtette a kezéből a talicskát, a krumpli szétgurult. Odafutott hozzá, letérdelt, felemelte a fejét és az ölébe vette. A másik kezével a szemét törölgette. Láttam, hogy a visszafojtott zokogástól remegnek a vállai és a mellei. Anya, vegyél fel! – kérlelte őt az öcsém, akit a talicska elejére ültetett. Felállt és elindult felé. Látszott, hogy alig áll a lábán. Karjába vette a fiát, és halkán azt mondta: „Ne menj közelebb, szívem. Egy gonosz ember megmérgezte a mi Žučkonkat.”

Kerülve a tekintetüket, elégedetten mosolyogtam.

Ezek a képek, Aljoša, olyanok, mint egy szörnyű álm jelenetei, melyek élénken élnek bennem, és fényvel szegélyezett szakadékokra hasonlítanak. Azt hiszem, hogy a fény azt az örömet jelképezi, amit még magam elől sem próbáltam eltitkolni. Örültem az öcsém betegségének, anyám szünni nem akaró fájdalmának, ami egy pillanatra sem enyhült. Amíg ő létezik, számomra az a szoba, a matrac, az udvar, és körös-körül minden olyan, mint valami sötét feneketlen mélység. Egyik este azonban felébredt bennem a remény, hogy talán meg fog halni, s anyám akkor újból szeret majd.

Abban a történetben, amelyet elmondtam Önnek, szerepelt az öcsém is. Úgy írtam le őt, mint vonzó fiatal férfit, aki egy óceánjáró hajó kapitányaként szeli a végtelen vizeket.

Voltak már hasonló tapasztalataim az Önnel való testi eggyé válásunk előtt is, de akkor undoron és fájdalomon kívül mást nem éreztem. Utána csak a kifacsart és beszenyezett test maradt, a lélek meg eliramodott valamely ismeretlen ígért földjét keresni, egy, csak számomra teremtett

meghitt kis kuckó felé. Míg néztem az idegent magam mellett, csak egyre nőtt bennem az undor és a vágy, hogy amit adtam, visszavegyem tőle, az aktusnak minden nyomát kitöröljem, kivesszem a testemből. Miért mentem bele ezekbe, a kétségtelenül hiábavaló kísérletekbe? Mert vágytam rá, hogy megtaláljam a szerelmet, valakit, aki szeretni fog engem, és akit én is viszonzszerethetek. Gyakran és könyörögve imádkoztam – Istenem, add, hogy szeressenek! – de még magányosabb, sebezhetőbb és gonoszabb lettem. Mégis, válogatás nélkül, egyik „szerelemből” a másikba estem.

Amikor felkapaszkodott hozzám a hegyre, és megérintette az ujjaimat, mintha csak táncra hívna, s megállapította, hogy hideg a kezem, olyan ösztönszerűen, természetesen, minden szó, játszma nélkül, boldogan lettünk egymáséi, mintha csak egyetlen férfi és nő lettünk volna a világon. Az eredendő vágy, szerelem és szenvedély egy vulkán erejével robbant ki a felébresztett asszonyi testből.

Önben mindig erősebb volt a vágy, hogy megismerjen engem, mint hogy csak birtokoljon. Még a legszenvedélyesebb pillanataiban sem volt a szemében semmi állati, és soha nem adott ki olyan hangokat, melyek még csak nem is hasonlítanak az emberire.

Nő voltam. Az az illúzióm támadt, hogy erős vagyok és mindenható, de féltem, hogy ez csak pillanatnyi érzés, a részegséghez hasonló, ami elmúlik, amint kijózanodom, s illúzióimtól is megfosztva, még bizonytalanabb és gyengébb leszek, mint voltam. De nem múlt el. Megmaradt az az érzés. Csendesebben, de tartósan és biztosan.

Miért mondom azt, hogy felébresztette bennem az embert is? – erről egy másik alkalommal fogok beszélni.

Próbáltam közeledni az anyámhoz, megpróbáltam újból és újból elfoglalni azt a helyet, ahonnan az öcsém kiszorított. Röviden és szűkszavúan válaszolt, megpróbált meggyőzni arról, hogy ugyanúgy szeret, mint valaha, de lélektelen, üresen koppanó szavai nem erről tanúskodtak.

Attól a pillanattól kezdve, hogy tudomást szerzett a fia betegségéről, valahogy összeesett. Gyakran találtam rá magába roskadva. Senkivel sem tudta, nem is akarta megosztani azt a bánatot és retteget, melynek súlyát s keserűségét egyedül csak ő ismerte. Ezt a sorscsapást személyes drámaként élte meg, és senkinek sem engedte meg, hogy részt vegyen benne. Öcsém állapota pedig egyre rosszabbra fordult. Az orvosok eltiltották a legkisebb erőfeszítéstől is, nem mehetett ki a napra és nagy melegben sem tartózkodhatott. Anyám mindig vigyázott arra, hogy amíg égett a tűz, az ablak legalább résnyire ki legyen nyitva és az ő fiacskája, aki egyre inkább hasonlított egy szép porcelánbabához, egyenlő távolságra legyen a kályhától és az ablaktól is. Csak egyszer láttam, hogy megeredtek a könnyei, nagy, kristálytisza könnycseppek, átszöve valamilyen furcsa fénnel.

Az öcsém mindent nyugodtan viselt el. Mondhatni jól esett neki anyám aggodása. Elkezdtem erre is irigykedni, sajnáltam, hogy én nem vagyok beteg. Az egyik este sírva fakadt és megkérdezte, hogy mikor fog már meggyógyulni, mikor játszhat már a többi gyerekekkel. Remegő hangon válaszolt neki, hogy majd a Jóisten meggyógyítja, és attól fogva az élete csodálatos lesz.

Bármennyi időt is szentelt neki, mindig el tudta végezni a legfontosabb dolgokat, bár nem olyan alaposan, mint korábban, mindig sietve, csaknem türelmetlenül, ami régebben szintén nem volt jellemző rá. Apám is megváltozott annyiban, hogy korábban jött haza, józanul, és az öcsémnek édességet, sőt gumiból készült játékokat is hozott. Ekkor sem segített azonban anyámnak, még a legnehezebb munkákban sem. Magas, erős férfi volt, de erejét nem építésre, hanem rombolásra használta.

Nem tudom, hogy az én ellenszenvem az apám iránt akkor született-e, vagy már korábban is megvolt, de egyszerűen rosszul voltam a jelenlététől. Százszor is elismételtem magamban ilyenkor: „Dögölj meg!”.

Igen, életem minden pillanata tele volt fájdalommal. Ha olyan lettem volna, mint a többi gyerek, ha barátkoztam, játszottam volna velük, vagy elfoglaltam volna magam mással, biztos, hogy nem lettem volna annyira boldogtalan, s nem maradt volna időm állandóan gyűlölettel mérgezni magam. Elkezdtem ugyanis mindent és mindenkit gyűlölni. Mint valami koravén gyerek, üldögéltem a kanapén és figyeltem, hogy mi történik körülöttem. Ha az események az udvaron zajlottak, kihelyeztem a megfigyelő állásomat. Egyik alkalommal az anyám, amikor az öcsém kilazult fogából elkezdett ömleni a vér, s ő tehetetlenül fonta össze mellén a karját, durván rám szólt. „Ne lábatlankodj folyton körülöttem!”

Könnyebben viseltem volna el, ha pofon üt. Az apám pedig egyszer azt mondta: „Valahogy furcsa a mi kislányunk.”

Radnics Manda fordítása

(A következő számban folytatjuk!)